

Andrzej F. Dziuba

"Benedictus qui venit in nomine Domini : Sympozjum Międzynarodowe "Cooperatores Veritatis" Joseph Ratzinger - Benedykt XVI, Radom, 20-21 maja 2006 (...)", red. Roman Karwacki, Radom 2009 : [recenzja]

Collectanea Theologica 80/2, 223-226

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

patronatem dwóch uczonych z Uniwersytetu Jagiellońskiego specjaliści także z innych ośrodków akademickich skutecznie współpracowali ze sobą, czego owocem jest ta publikacja. Wydawnictwo WAM, które od kilku lat należy do ścisłej czołówki najlepszych wydawców katolickich w Polsce, dołożyło starań, by książka miała staranną i piękną szatę graficzną. Trzeba nadmienić, że wchodzi ona (czego, niestety, nie zaznaczono na okładce ani na stronie redakcyjnej) w skład serii „Mała Biblioteka Religii”, w której ukazały się też inne tomy: *Hinduizm* (Marta Kudelska), *Buddyzm* (Mariangela Donza Chiodo), *Religie Czarnej Afryki* (Andrzej Szyski) oraz *Religie Chin* (Federico Avanzi). Nie od rzeczy będzie zauważyć w tym miejscu, że tylko dwie pozycje zostały przetłumaczone z języków obcych, natomiast autorami pozostałych są polscy specjaliści.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa

Roman KARWACKI (red.), *Benedictus qui venit in nomine Domini. Symposium Międzynarodowe „Cooperatores Veritatis” Joseph Ratzinger – Benedykt XVI, Radom, 20-21 maja 2006. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ecclesia Christi”. Warszawa, 22 maja 2006*, Wydawnictwo Diecezji Radomskiej AVE, Radom 2009, ss. 541.

Refleksja wokół wielkich prawd teologicznych jest zawsze wielką przygodą intelektualną, ale jednocześnie nigdy nie może być pozbawiona wiary. W przeciwnym razie będzie tylko swoistym religioznawstwem. Dlatego tak ważna jest kompleksowa zaduma, jak powiedział Jan Paweł II w encyklice *Fides et ratio*. Tym jakby na nowo z całą mocą potwierdził obiektywny sens takiej właśnie refleksji.

W ten nurt wpisują się monumentalne akta dwóch spotkań naukowych zorganizowanych w Radomiu i Warszawie przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i jego filię w Radomiu. Jest to propozycja kompleksowego zbioru licznych wystąpień, który otwiera list do Ojca Świętego Benedykta XVI (s. 9-10) oraz jego życzenia i błogosławieństwo podpisane przez abp. Leonardo Sandri, substytutę Sekretariatu Stanu (s. 11-12). W tej części wstępnej zamieszczono jeszcze słowo wstępne kard. T. Bertone, sekretarza stanu (s. 13-18).

Pierwszy zwarty blok stanowi symposium międzynarodowe *Cooperatores Veritatis Joseph Ratzinger / Benedykt XVI* zorganizowane w Wyższym Seminarium Duchownym w Radomiu (s. 19-384), który otwiera homilia abp. prof.

A. Amato (s. 21-24), słowa na otwarcie ks. prof. R. Rumianka, rektora UKSW (s. 25-26), powitanie dr. Z. Zimowskiego, biskupa radomskiego (s. 27-32) i ks. prof. R. Bartnickiego dziekana Wydziału Teologicznego UKSW (s. 33-34) oraz wprowadzenie *Służby Prawdzie* ks. prof. R. Karwackiego z UKSW (s. 35-46).

Mając na względzie skrótowe ukazanie treści, warto choćby ukazać podjętą tematykę, którą schematycznie zakreślają tematy poszczególnych wystąpień. Ks. prof. Ch.J. Brown z Watykanu przedstawił *Refleksje na temat ważnych momentów w życiu Josepha Ratzingera* (s. 47-64), a więc swoiste *curriculum vitae*, a ks. prof. H. Moll z Kolonii podjął temat: *Akademicka działalność naukowa Josepha Ratzingera* (s. 65-82). *Spotkania Komisji doktrynalnych pod przewodnictwem Kardynała Josepha Ratzingera* to temat omówienia o. prof. J.A. Di Noia z Watykanu (s. 83-96), natomiast kard. prof. S. Nagy z Krakowa wygłosił referat pt.: *Kardynał Joseph Ratzinger jako przewodniczący Międzynarodowej Komisji Teologicznej oraz Papieskiej Komisji Biblijnej* (s. 97-110).

W dalszej części sympozjum ks. dr K. Nykiel z Watykanu omówił *Katechizm Kościoła Katolickiego oraz Kompendium* (s. 111-167), a o. prof. A. Garuti z Rzymu temat: *Eklezjologia Kardynała Josepha Ratzingera* (s. 169-198). Wspomniany kard. T. Bertone z Watykanu przeanalizował *Teologiczne nauczanie Kardynała Josepha Ratzingera, Prefekta Kongregacji Nauki Wiary, Papieża Benedykta XVI* (s. 199-251), natomiast abp prof. A. Amato z Watykanu wygłosił referat: *Benedykt XVI. Posługa Następcy Piotra* (s. 253-268).

Kolejny blok w ramach materiałów prezentowanego sympozjum stanowią teksty z panelu *Kardynał Joseph Ratzinger w Polsce* (s. 269-381). Ks. prof. Cz.S. Bartnik z Lublina ukazał: *Lumen Ecclesiae. Doktoraty h.c. Kardynała Josepha Ratzingera w Polsce* (s. 271-283), a abp prof. A. Nossol z Opola: *W służbie mądrości Boga i mądrości świata. Laudacja – KUL* (s. 285-301). *Książę Kościoła i teologii. Laudacja – Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu* to temat wystąpienia bp. prof. I. Dec ze Świdnicy (s. 303-315).

Następnie ks. prof. L. Balter z Ołtarzewa podjął temat: *Obecność Kardynała Josepha Ratzingera w polskiej wersji „Communio”* (s.317-329), a o. prof. Z. Sz. Jabłoński z Jasnej Góry: *Kardynał Joseph Ratzinger – Pielgrzym Jasnogórski* (s. 331-348). Wreszcie ks. dr. W. Depo z Radomia przypomniał temat: *Konsekrator Biskupa Radomskiego* (s. 349-353).

Interesujące *Krakowskie wizyty Kard. J. Ratzingera. Człowiek wiary, prawdy, kultury i miłości* to temat wystąpienia o. prof. A. Napiórkowskiego z Krakowa (s. 355-376), a ks. dr W. Piotrowski z Tarnowa przedstawił referat pt.: *Kardynał Joseph Ratzinger w Szczepanowie w diecezji tarnowskiej* (s. 377-381). Całość Konferencji zamyka słowo na zakończenie wygłoszone przez bp. Z. Zimowskiego (s. 383-384).

Drugą część, znacznie skromniejszą, prezentowanego zbioru stanowią akta Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Ecclesia Christi” zorganizowanej w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (s. 385-494). Tutaj zamieszczono słowo ks. prof. R. Rumianka na otwarciu (s. 387-388), słowo powitania ks. prof. R. Bartnickiego (s. 389-390) i wprowadzenie pt.: *Prawdziwy Kościół Chrystusa* ks. prof. R. Karwackiego (s. 391-404) oraz słowo abp. J. Kowalczyka, nuncjusza apostolskiego w Polsce (s. 405-410).

Temat „*Communio notio*” w rozwoju eklezjologii posoborowej ukazał abp prof. A. Amato (s. 411-439), a o. prof. J. A. Di Noia podjął temat: *W służbie prawdzie. Komisje Doktrynalne Konferencji Episkopatów* (s. 441-454). Z kolei o. prof. A. Garuti zaprezentował zagadnienie: *Eklezjologia eucharystyczna a prymat Biskupa Rzymu* (s. 455-490). Słowo na zakończenie wygłosił ks. prof. R. Karwacki (s. 491-494).

W części końcowej zamieszczono program Sympozjum (s. 495-500) oraz program Konferencji (s. 501-502). Dodano zdjęcia (s. 503-533) i spis treści (s. 535-541).

Odnosząc się do tej publikacji, kard. T. Bertone pisze: „Pragnę serdecznie podziękować (...) za szczęśliwą ideę zebrania przedłożonych konferencji i publikacji książkowej” (s. 18). Wydaje się, że wskazania choćby samej tematyki już pokazują bogactwo tej publikacji oraz jej znaczenie.

Z poszczególnych wystąpień wybrzmiewa świadomość potrzeby pokory w refleksjach nad Benedyktem XVI. Wielowątkowe bogactwo jego nauczania nie ułatwia analizy naukowej. Wydaje się jednak, że niniejsze materiały mogą być pewną pomocą i wskazaniem badawczymi. Technie bowiem z nich świeżość antropologiczno-teologicznych rozważań oraz twórczej refleksji analityczno-syntetycznej.

Obydwa sympozja podjęły szczególnie ważną tematykę, która mimo koncentracji na działalności naukowo-dydaktycznej oraz nauczaniu kard. J. Ratzingera/Benedykta XVI, jest ważnym wkładem w szeroką refleksję kościelną. Teologia jawi się jako niezwykle żywa i dynamiczna rzeczywistość. Szeroką jej interdyscyplinarność wskazują choćby teologia duchowości, moralna, dogmatyczna czy fundamentalna.

Szczególnie interesująca jest szeroka wybrzmiewająca antropologia, tak filozoficzna, jak i teologiczna. Stanowi to znakomite miejsce spotkania ze współczesnym światem; przykład odpowiedzialność przekazu treści teologicznych w duchu wskazań II Soboru Watykańskiego oraz inspiracji Jana Pawła II. Kard. J. Ratzinger, a dziś Benedykt XVI, był i jest w tym względzie znakomitym przykładem.

Prelegenci obu spotkań naukowych reprezentują różne środowiska naukowe, przede wszystkim jednak watykańskie. Są to wybitne autorytety w swoich dzie-

dzinach. Nawet jeśli obecnie nie prowadzą już bezpośredniej pracy dydaktycznej, są autorami wielu opracowań i kiedyś związani byli z ważnymi ośrodkami uniwersyteckimi.

Ważnym elementem jest opublikowanie wszystkich tekstów w dwóch językach. Nie zawsze są to jednak teksty integralne czy jednobrzmiące, czasem tylko streszczenia. Występują one w języku angielskim, francuskim i niemieckim, ale zdecydowanie przeważa włoski. Dzięki temu książka staje się bardziej dostępna w szerokich kręgach zainteresowanych tą tematyką.

Miłym akcentem jest stosunkowo bogata dokumentacja fotograficzna. W książce stosowane są liczne skróty, ale zabrakło ich wykazu czy wyjaśnień w przypisach. Ciekawe przypisy będące wielokrotnie przekazem ważnych treści, m.in. wyjaśniających; jest wiele elementów informacyjnych i bibliograficznych. Jednak niektóre opisy budzą wątpliwości. Czasem jednak można kwestionować ich staranność.

Ciekawym wątkiem jest tematyka podjęta w ramach panelu: *Kard. Joseph Ratzinger w Polsce*. To ważne ukazanie szczególnych więzi, które miały wiele płaszczyzn. To otrzymane doktoraty *honoris causa*, następnie polskie „Communio”, Jasna Góra, Kraków, Szczepanów oraz Radom. Jakże wymowne znaki wielorakiego obdarowania osobowego i kościelnego Kościoła w Polsce!

Szczególne zasługi ma tu ks. prof. R. Karwacki z UKSW. To jego determinacja wydała ten edytorski oczekiwany owoc. Sam autor organizował i zarazem animował obydwie konferencje. Zresztą w tej problematyce jest szczególnie kompetentny, o czym świadczy m.in. znakomity dorobek naukowy oraz liczne wystąpienia konferencyjne.

W książce wybrzmiewa twórczo spotkanie kard. Joseph Ratzinger i papież Benedykt XVI, można także dopatrzeć się licznych miejsc, gdzie wchodzi w nie jeszcze Jan Paweł II. Tworzy to interesujące miejsce teologiczne do wielu refleksji. Szczególnie wybrzmiewa wówczas bogactwo nauczania i refleksji eklezjalnej, dotychczasowy realizm wiary i życia kardynała i papieża. To potwierdzenie zawołania „Cooperatores Veritatis”. To także winno być zobowiązaniem dla wszystkich czytelników tych akt.

Obydwa sympozja były ważnym wprowadzeniem i przygotowaniem do pierwszej pielgrzymi Benedykta XVI do Polski, co wskazywane jest kilkakrotnie w książce. Było to szczególne doświadczenie powszechności Kościoła oraz wskazań wokół jego lokalnej posługi. Można sądzić, że to przesłanie także i do innych. Z pewnością poznanie osoby zawsze zbliża do niej, zwłaszcza gdy wskaże się na istniejące już liczne więzy z Polską.

bp Andrzej F. Dziuba, Łowicz